Aguiɛr kɔ̈k dë Medicare Australia

Aguir bï Medicare Lec Riënythii Tiit

Aguir bï Medicare Lec Riënythii Tiit ye kë Yïndä?

Akum Ɣothralia a cë Aguir bï Medicare Lec Riënythii Tiit bɛ̈ɛ̈y bei bë riënythii leŋ run ka 12 – 17 kony wëëu bï kek lɛc ken cɔl la caath ku gɛ̈mke döc.

Lëu bë ɣa gät rin piny tɛ̈n Aguir bï Medicare Lec Riënythii Tiit?

A lëu bë yï gät rin piny tɛ̈n Aguir bï Medicare Lec Riënythii Tiit ku kony yïïn wëëu döc ë lec tɛ̈:

- Leŋ yïn run ka 12–17
- Ye yïn dɔm Abstudy, wëëu dumuk (Carer Payment), wëëu raan leŋ guöp agääp (Disability Support Pension), wëëu mëdhiëth (Parenting Payment), wëëu kɔ̈k loithook wälä wëëu riënthi (Special Benefit or Youth Allowance); wälä
- Tɛ̈ ye kɔɔc pan cëŋ yïn thïn dɔm wëëu kuɔɔny FTB-A, wëëu mëdhiëth (Parenting Payment), wälä yekä dɔm wëëu manh cë baar wun ke man tɛ̈n yïïn wälä
- Tɛ̈ ye raan cï wek baai keer dɔm wëëu FTB-A wälä wëëu mëdhiëth (Parenting Payment); wälä
- Leŋ yïn run ka 16 wälä ca ke waan ku yïn ee dɔm wëëu dhël VCES wälä dhël raan cë kaŋ thɔ̈r jej yic baai Ɣothralia (Military Rehabilitation and Compensation Act Education and Training Scheme - MRCAETS)
- Lëu yen rot tɛ̈n yïïn bë Medicare yï kony.

Aguir bï Medicare Lec Riënythii Tiit ye luui kadä?

Na lëu rot bë yï gät piny ka athöör ku kïnmuöc (voucher) aa bë tuöc yïïn wälä mëdhiɛ̈th/dumuök du rin bë yï lɛ̈k lɔn cï kony döc lec. Na muk yïïn kɔc ka rou, ka athöör ku kïnmuöc (voucher) aa bë tuöc mëdhiɛ̈ɛ̈th/dumuöök ku kedhie.

Kïnmuöc (voucher) ye tuöc ɣɛɛn kën ye kë bï ɣen ŋö bɛ̈n looi?

Kïnmuöc (voucher) ye tuöc yïïn kën ee kë bï la kony bïn wëëu Medicare gam ruöön thok ebën yök tɛ̈ cïn la tɛ̈n akïm lec. Kïnmuöc (voucher) kën ee akïmlec lɛ̈k lɔn cï yï muɔɔc wëëu döc lec dhël Aguir bï Medicare Lec Riënythii Tiit. Kïtmuöc kä aa ce nyaai piny – ee raan cë gät rin thïn yen ye kony rot ku wëëu tɔ̈u kïnmuöc kɔ̈u aa cï lëu bë ke wäl raan dɛ̈d.

Ŋo ba looi tɛ̈ këc ɣa muɔɔc kïnmuöc?

Na ye yök ciët yï bë muɔɔc kïnmuöc ku a ŋuɔt këc tuöc yïïn, ka yï **132 011*** wälä nem mäktam Medicare.

Cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël ye kë yïndä?

Cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël ee yic dhiɛl laŋ cɛɛth bë raan caath thok. Aya, akïmlec a lëu:

- bë lec thuur (x-rays)
- bë lec wiik kɔ̈ɔ̈th
- bï muɔɔc thok wäl lec
- bï wɛ̈ɛ̈t biäk cuthcuth lec
- bï wɛ̈ɛ̈t biäk mïïth
- bë lec cï thiöu cam thiöök yiic.

Konykoony kä ebën aa ye gäm yïïn ku aa lëu bë ke looi nïn juääc yiic ku wɛ̈ɛ̈u ken aa dhil mat cök wälä wëëu aa bë jal cɔɔl kööl cï döc kuat döc lec thök.

Ba cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël kuany cök kadä?

Na cë yï tuöc kïnmuöc, ka yïn bë käkä looi rin ba kuɔɔny wïc yök.

Cöök 1— guir kaamamat kek akïmlec

Na loi akaamamat kek akïmlec, ka yï dhil käkä tïŋ:

- tïŋ lɔn bï akïmlec yï muɔɔc döc dhël aguir ë cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël
- tïŋ lɔn leŋ yen wëëu bë kaŋ cɔɔl yïïn tueŋ ku lɔn bï wëëu bë cɔɔl yïïn wëëu kuɔɔny Medicare Ɣothralia waan thook.

Na lëu bë yï muɔɔc döc lec ka yï ye raan tuany jëëŋ, ka yï yup panakïmlec jäŋ thiääk ke yïïn (gut bɛ̈ɛ̈yakïïmlec tɔ̈u bɛ̈ɛ̈yabuun yiic) rin ba tïŋ lɔn ye kek kɔc muɔɔc döc dhël aguir ë cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël.

Cöök 2— Loi cɛɛth duun bï lec caath bë thiöu gël

Yïn a bë kïnmuöc du dhiɛl ɣäth tɛ̈n akïmlec tɛ̈ wïc yïn cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël.

Cöök 3— Wïc cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël

Na ca cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël kuany cök, ka akïmlec a bë wëëu wïc tɛ̈n yïïn dhɛ̈l kä:

1. Akïmlec a bë wëëu mat cök ebën ku a bï lɛ̈k ba athöör bï yen kënë looi thany Medicare Australia bɛ̈n la gäm wëëu cï yen yï gäm döc lec.
2. Akïmlec a bï lɛ̈k ba wëëu wïc tääu piny ebën. Ku jɔl dhuk tɛ̈n Medicare bï bɛ̈n la dhuök wëëu ca gäm akïmlec - ɣäth wälä tuɔɔc anyuth kën tɛ̈n Medicare.
3. Akïmlec a bï gäm anyuth këc wɛ̈ɛ̈u ke cuat piny. Yïn a dhil anyuth kën ɣäth Mäktam Medicare thiääk ke yïïn wälä toc dhël atuc bë la tɛ̈n Medicare Australia. Yïn a buk tuöc cɛk ba la gäm akïmlec rin döc cë gäm yïïn. Cɛk kën a dhil tuöc akïmlec ku na leŋ wëëu dak ke mat keek thïn ku tuöcke yeen.

Lëk Ril

- Na lëu rot bë yï kony dhël aguir ë cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël, ka yïn a lëu ba la tɛ̈n akïmlec ka kïnmuöc këc Medicare gua tuöc yïïn kekëdäŋ a cïn wëëu Medicare Australia guat bɛ̈n gäm yïïn, yïn a bë tïït ɣet tɛ̈ bï kïnmuöc ye ruöön kënë gäm yïïn.

- Na ye riënythi muk kɔc ka rou, ka pan tööŋ yen bë kuɔɔny Medicare Australia kaŋ wïc yen wëëu döc lec nyaai.
- Na juëc wëëu cë jäl rin cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël tɛ̈n wëëu cë gät kïnmuöc kɔ̈u, ka Medicare Australia a bë wëëu kek tɔ̈u kïnmuöc kɔ̈u cuat piny röt. Yïn a dhil kua abɛ̈k wëëu cë döŋ cuat piny jɛm du yic. Na lik wëëu cë jäl rin cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël tɛ̈n wëëu cë gät kïnmuöc kɔ̈u, ka Medicare Australia a bë wëëu kek akïmlec cuat piny röt.
- Cɛɛth ye lec caath bë thiöu gël ee lon ye Medicare kɔc kony ku wëëu kä aa bɛ̈n tɛ̈n Medicare Australia. A lëu bë wëëu kä nyaai dhël atït kɔ̈u biäk pial guöp, kekëdäŋ, a cï lëu ba wëëu kä lööm thok ka rou.

Abeer ë Wël

- Muk kïnmuöc du ku athöör apath.
- Dhil kïnmuöc du ku kan duun Medicare muk tɛ̈ leer yïn tɛ̈n akïmlec.
- Dhil kan duun Medicare muk tɛ̈ le yïn wïc wëëu tɛ̈n Medicare.
- Dhil lɛ̈k Medicare Australia, Centrelink wälä DVA tɛ̈ leŋ yen kë cë rot waar wël alaŋ du yiic.

Rin lëk kɔ̈k

Lɔ̈kaɣukar	**www.medicareaustralia.gov.au** **www.health.gov.au/dental**
Yup	**132 011***
TTY	**1800 552 152**** (Kɔɔc cïn ke yïth ku kɔɔc cïn ke liëp)
TIS	**131 450*** (Kuɔɔny Athook)

Aguir ë Cɛɛth Wenh Yäc Baai Ɣothralia (National Bowel Cancer Screening Program)

Aguir ë Cɛɛth Wenh Yäc Baai Ɣothralia ye kë yïndä?

Aguir ë Cɛɛth Wenh Yäc Baai Ɣothralia ee kë cë looi rin bë thouthoou bɛ̈n rin wenh yäc tek yiic tɛ̈n kɔɔc cë run ka 50, 55 wälä 65 dööt gɔl Nyiɛth 2008 ɣet Kön 2010 – kën a bë looi dhël kë cɔl cɛɛth ë riɛm tɔ̈u cëth yic (faecal occult blood test - FOBT) wën bï raan paan de ka cïn raan dɛ̈d daai yeen.

Lëu bë ɣa kony dhël Aguir ë Cɛɛth Wenh Yäc Baai Ɣothralia?

Kɔɔc wën cë run kek cë lueel dööt aa bë cɔɔl bë ke bɛ̈n them. Kɔɔc lëu bë ke them aa kɔɔc ë Ɣothralia wën cë run ka 50, 55 or 65 dööt gɔl 1 Nyiɛth 2008 ɣet 31 Kön 2010, ku keek aa muk kan Medicare wälä kan DVA ë dääp.

Kɔɔc wën muk bïthaa këc kek mɛ̈t Ɣothralia aa cë bë ya kony wëëu ye aguir kën yic tɛ̈ cɔk kek ya kɔɔc cë run wën cë lueel dööt.

Na ye raan wën lëu bë kony aguir kën yic, ka yïn a bë tuöc athör yï lɛ̈k bë yïïn la them athëm ë (FOBT) ku a ba la looi paan du ka cïn raan daai yïïn ku tuɔɔc tɛ̈n kɔɔc bë yeen la caath yic bë tïŋ lɔn leŋ yen wenh tɔ̈u yï yäc. A cïn wëëu bë cɔɔl yïïn tɛ̈ looi yïn FOBT. Na loi FOBT ku yök yïïn yï leŋ yäc wɛth, ka yïn a bë lɛ̈k ba la jam kek akiëm du rin wɛth, ku akïm a bï bɛn la tuɔɔc tɛ̈ wën bï wɛth bɛn la caath thïn apath.

Athör ë Aguir ë Cɛɛth Wenh Yäc Baai Ɣothralia

Medicare Australia yen muk Athör ë Aguir ë Cɛɛth Wenh Yäc Baai Ɣothralia. Athör kën yen ye kɔɔc bïk ke rin gät thïn ku gät wël alaŋ den gut kööl ka looi kek FOBT ku kööl ka cɛɛth amook yic ku kën yen cë bɛ̈n yök wën looi cɛɛth ku tɛ̈k kɔc nhïïm kek akiëëm ken wälä bɛ̈ɛ̈yakiëëm ken.

Wël alɔŋ raan ku kä cë yök athëëm yiic aa ye muk nhïïm apath. Wël cë tɔ̈ɔ̈u athöör yic aa ye Löŋ Wël Alɔŋ Raan 1988 (the Privacy Act 1988) mac ku wël alɔŋ raan aa ye gam tɛ̈ cït tɛ̈ cï löŋ luɛ̈l yeen.

Ye lëk yïndä yen tɔ̈ɔ̈u Athör ë Aguir ë Cɛɛth Wenh Yäc Baai Ɣothralia yic?

Wël ye tɔ̈ɔ̈u athör kën yic aa:

- Wël alaŋ du – cït rin, wël yökyök, run ku ducëëk
- Nämba Medicare du
- Kë cë yök wäär looi athëm
- Rin akiëm du
- Kä kɔ̈k cë yök wäär ben athëm dɛ̈d looi, athëm cït cɛɛth amook/dɛ̈l yic.

Yeŋö bë la looi ye lëk kën?

Medicare Australia a bë lëk kën tɔ̈ɔ̈u bï yen:

- Kɔc lɛ̈k bë keek la them
- Kɔc lɛ̈k bïk athëm FOBT looi
- wël alɔŋ raan ŋic tɛ̈ cɛɛth athëëm ë FOBTs
- wëëu tɔ̈u tɛ̈n Medicare wälä amatnhom kɔɔc tɔŋ (Department of Veterans Affairs) rin wenh yäc ya caath ku gɛm keek tɛ̈ wïc keek ku tuum ye thok kek akïïm kɔc them ku gɛ̈mkä döc rin bë kuat lëk tɔ̈u nyaai bë la gät athöör yic
- Athör ya tuɔɔc tɛ̈n kɔɔc tɛ̈k nhïïm wälä yup keek ku akïïm keen cïk lɔc.

Riɛn ku kööl dhiëëth yïïn a bë gäm Panpiööc Pial Guöp Baai Ɣothralia (Australian Institute of Health and Welfare - AIHW) rin bïk wël kɔɔc leŋ gup wɛɛth bɛ̈n ya thɔ̈ɔ̈ŋ kɔ̈ɔ̈th rin bë ŋic lɔn ye aguir kën kɔc pïïr. Gɛm wël alaŋ du tɛ̈n AIHW a ye Löŋ Panpiööc Pial Guöp Baai Ɣothralia 1987 (Australian Institute of Health and Welfare Act 1987) mac.

Riɛn ku, dhël yɔ̈ŋ du ku kä cë yök athëm yic aa lëu bë ke gäm kɔɔc muk yïïn rin bïk pial guäp du muk nhom bë wenh yäc yï cï ɣeet wei, kɔɔc lëu bë ke gäm aa:

- Akïm ca lɔc
- Akïïm bï yï tuɔɔc thïn
- Kɔɔc bë wël athëm kuany cök
- Kɔɔc cï akumaa luööi bïk wël wenh yäc kuany cök.

Yeŋa bë wël tɔ̈u athöör yic ya kueen?

Wël tɔ̈u athöör yic ku lëk cï kɔɔc muk athöör gäm AIHW aa mɛc löŋ ku a cïn raan wälä aguir kɔŋ gäm keek ka käc gam wälä ka cïn löŋ cë teem bë ke gam.

Ye lëk yïndä ye akïïm gam bë gät piny athöör yic?

Akïïm ë tuɛnytuɛɛny amatnhïïm ku akïïm ë tuɛnytuɛɛny loithook aa wël kä gam bë ke gät athöör yic (tɛ̈ thiööŋ kek athöör ye wël kä kuööt) ku kuɛny kek dhɛ̈l kɔ̈k cök kek kɔɔc wën cë yök ke leŋ gup wenh yäc wën looi kek athëm FOBT.

Rin lëk kɔ̈k

Lɔ̈kaɣukar	**www.medicareaustralia.gov.au** **www.cancerscreening.gov.au**
Yup	National Bowel Cancer Screening Register Information Line— **1800 118 868****
TTY	**1800 552 152**** (Kɔɔc cïn ke yïth ku kɔɔc cïn ke liëp)
TIS	**131 450*** (Kuɔɔny Athook)

*Wëëu ë yupyup aa ye cɔɔl.

**Wëëu ë yupyup aa ye cɔɔl tɛ̈ yup yïn mabaal ku ku telepun jäŋ.

Aguir ë Dhuöök Wëëu ë Dɔ̈k Thin

Aguir ë Dhuöök Wëëu ë Dɔ̈k Thin ye kë yïndä?

Aguir ë Dhuöök Wëëu ë Dɔ̈k Thin ee kë cï akuma Ɣothralia looi bï diäär cë teem thin ya kony bïk ke thin döök tɛ̈ cï thiɛn ken tɛ̈ɛ̈m bei rin wenh thïn.

Wëëu ye dhuöök ciëën aa wëëu cï tik ɣööc thïn yam wälä wëëu cï yen thïn thɛɛr waar gɔl 1 Aköldït 2008.

Lëu bë ɣa dhuök wëëu cï ɣɛn ɣɔɔc thïn?

Diäär cëŋ ke ye diäär cë mɛ̈t Ɣothralia, ku keek aa muk kan Medicare ku thiɛn ken aa cë tɛ̈ɛ̈m bei rin wenh thïn aa lëu bë ke dhuök wëëu cï kek ɣɔɔc thin.

Ba wëëu cɔl dhuk ɣɛɛn kadä?

Na wïc bë yï dhuök wëëu ka yïn a dhil athöör thiööŋ. Athör kën a ba yök kuat Mäktam Medicare yic wälä tɛ̈ neem yïn lɔ̈kaɣukar **www.medicareaustralia.gov.au**

Na ca athöör ë dhuŋ wëëu thiööŋ, ka mat kek anyuth ë ɣɔɔc thïn ku gäm mäktam Medicare wälä tuöc keek dhël atuc:

Medicare Australia
GPO Box 9822
Gen määc pankoor cëŋ yïn thïn

Ye wëëu kadä lëu bë ke dhuök ɣɛɛn?

Yïn a lëu bë yï dhuök $400 rin kuat thïn yam ca ɣɔɔc wälä thïn wɛɛr yïn thïn dɛ̈d a lëu bï yï dhuök wëëu tɛ̈ cït tɛ̈n wëëu cë nyaai.

Lëu ba dhuk kën yic dä bë ɣɛɛn la dhuök wëëu?

Na cë yï dhuök wëëu wënthɛɛr ye aguir kën yic ka cïn wëëu kɔ̈k bë bɛn dhuök yïïn tɛ̈ këc run ka rou tuööm tɛ̈n ɣɔɔc yïn thïn. Kën a ye looi keya tɛ̈n thïn döök tök tɛ̈n kuat thïn.

Wëëu dhuk ɣɛɛn kä ba ke yök kadä?

Wëëu ye dhuök yïïn ebën aa bë ya tääu akuën bɛŋ duun wäär ca gam wäär thiööŋ yïn athör ë dhukdhuk wëëu. Yïn a buk tuöc athör yï nyuöth wëëu cë tääu akuën duun bɛŋ yic ku athör a bë tɔ̈ɔ̈u rin bï ye cɔɔl kööl le yïn luui athuk ajuër.

Rin lëk kɔ̈k

Lɔ̈kaɣukar	**www.medicareaustralia.gov.au**
Yup	**132 011***
TTY	**1800 552 152**** (Kɔɔc cïn ke yïth ku kɔɔc cïn ke liëp)
TIS	**131 450*** (Kuɔɔny Athook)

*Wëëu ë yupyup aa ye thiëëc.

**Wëëu ë yupyup aa ye cɔɔl tɛ̈ yup yïn mabaal ku ku telepuɔ̈n jäŋ.

1577_05f.04.11.09